

یادداشت سیدمحمد خاتمی در روزنامه اطلاعات ۱۱ خرداد ۵۹:

دموکراسی محصول تفکر استعمار و فاشیسم است

در تفکر قرون وسطی خدا در مرکز اندیشه غالب و حاکم وجود داشت و انسان موجود پست و بی مقدار و گناهکار بود، کثامی که پدرش در آغاز خلقت مرتکب شده بود و اینک فرزندان باید تاوان آن را بپردازند. انسان باکنارگیری از دنیا و آلوده نشدن به زندگی پست دنیایی می توانست وسیله پالایش جانش را فراهم آورد تانجات را در دنیای دیگر به چنگ آوره. انسان قرون وسطی برای نجات از پستی و زوال باید مطیع قانون و سنت الهی باشد که البته این سنت و قانون متولی داشت که همان کلیسا باشد. بنابراین برای نجات تنها یک راه وجود داشت، اطاعت مطلق از او امر و فرامین کلیسا.

در قرون وسطی تمام تلاش ها و فعالیت های ذهنی و فکری و علمی و هنری تا آنجا مجاز بودند که در خدمت الهیات باشند و این حد رانیز کلیسای تعین می کرد. این مطلق العنانی را بابان کلیسایی این معنی که فقط کلیسای حق دارد که حداندیشه و رفتار انسان را تعیین کند، یک اثر خارجی داشت که عبارت بود از مطلق العنانی در زمینه حکومت و سیاست و در چنین دنیایی سیاست آلتی بود در دست کلی باقری، از یک اصل ، که همان تفکر کلیسایی باشد. انسان غربی به عاقبت از این چاروبوب شکننده زندگی به تنگ آمد. ابتداء در آنچه اصیل و حقیقی شمرده می شد، تردید کرد و اندکانندک تردیش به انکار کشید و انکارش بر پر خائن انجامید و پر خائش سبب تحول در سیاست حاکم و حکومت های موجود شد و انجام این مراحل قرن ها به طول انجامید.

انسان به انگیزه نجات کوشید تا اساس تفکری که می پنداشت موجب بدبختی اوست فروریزد. از این رو به تلاش همجانبه برای برداشتن خدا از مرکز تفکر و پرکردن جای او با انسان، دست زد و چنین نیز کرد و او ماتیسیم ، محصول این تلاش است. خدا از متن تفکر حذف شد یا به چنان انزوی وحشتناکی کشانده شد که دیگر حق هیچ گونه تکلیف و تشریحی برایش نمانده و از این پس خود انسان بود که بدون کوچک ترین اتکالی به خدا باید برای خودش، زندگی اش، و رفتار و راهپلش تصمیم بگیرد.

تفکر جدید در یک کلام، تفکری بود مادی بنیاد و در نتیجه مادی مقصد و طبیعی بود که در چنین جوی، نیازهای عادی انسان مرکز تفکر را اشغال کند و نیز رفح این نیازها، هدف تلاش انسانی قرار گیرد. باری مقصد انسان و تاریخ بشری، دنیایی بود که در آن آدمی به رفاه مادی برسد و این چنین انگیزه و آن چنان هدنی، نیاز منظم نوینی در جامعه بود. تفکر جدید در جست وجوی انسان مقتدر بود و علم (علم تجربی) و ثروت و دویالی که به وسیله آنها آدمی می توانست بمسوی وادی شور انگیزی که پیشرویان اندیشه تازه ترسیم می کردند، به پرواز در آید. البته جهان باید قرن ها منتظر بماند تا محصول تفکر تازه یعنی انسان مقتدر را بنگرد که چگونه در سایه اقتدار به دست آمده استعمار، استعمار و فاشیسم را به تاریخ بشری تقدیم خواهد کرد. به هر حال دموکراسی، از متن همین تفکر سر بر آورده و از این پس حق تشریح و حق اجرا به دست انسان افتاد و اگر چه حاکم اصلی، طبقه و قشری از انسان هایمنی بورژواهای تازه به دوران رسیده بودند ولی در هر صورت، حکومت های جدید حکومت مردم پر مردم ، نام گرفت که باید از طریق انتخابات به اصلاح آزاد برقرار شود.

محمدباقر نوخت:

اصلاح طلبان مانند برادران یوسف هستند و هاشمی را یا طعمه گرگ می کنند یا در قعر چاه می اندازند

محمدباقر نوخت، سخنگوی ستاد انتخاباتی هاشمی رفسنجانی در انتخابات ریاست جمهوری نهم ۱۱ خرداد ۸۰ و در یک سخنرانی در مشهد بخشی از جریان دوم خرداد را به داستان برادران یوسف و مار یخ زده های که از گرمای بدن درویش جان گرفت و سرانجام او را نیش زد، تشبیه کرد و گفت: در دوره چهارم و پنجم مجلس یک جریان یا شمار عنوان اطاعت از رهبری، حمایت از هاشمی وارد مجلس شدند و نیز از گرمای بدن درویش مار یخ زده جان گرفتند، اما در انتخابات ۷۸ مجلس زهرشان را ریختند. این افراد زمانی که شیرینی پیروزی را در دهان چشیدند، دیدند که مجلس ششم یک رئیس مجلس بیشتر نمی خواهد و آن هم هاشمی نباید باشد. حال که هاشمی رفسنجانی پذیرفته که در انتخابات ریاست جمهوری نهم حضور یابد، نمی داند که با این مرد چه خواهند کرد؟ نمی داند که برادران یوسف آیا او را طعمه گرگ می کنند یا در قعر چاه می اندازند یا برای او نزد عزیز مصر بدگویی کنند که از چشم بیفتد!

هاشمی رفسنجانی:

در مملکت ما پذیرفتنی نیست خانمی بخواد بی حجاب مثل زمان شاه به خیابان ها بیاید این قتیله را از گوش خود بیرون کنبد دیگر نه بنی صدر بازمی گردد، نه رجوی

هاشمی رفسنجانی ۸ خرداد ۶۱ و در خطبه های نماز جمعه تهران با اشاره به مسأله حجاب در جامعه اظهار داشت: در انقلابی که این قدر برایش خون می ریزند، برای نفت و مرز و خاک نیست، بلکه این راه امام حسین و برای اسلام است. در مملکت مادر آینده پذیرفته نیست که خانمی بخواد مثل زمان شاه به خیابان یا اداره برود. باید خود را با جریان صحیح و سالم انقلاب و اهداف آن منطبق کنید و به دست و به اراده خود تصمیم بگیرید در محیط این جامعه سعی کنید با حجاب اسلامی باشی یعنی طبق فتوای امام گردی صورت و دو دست از مزج به پایین می تواند باز باشد. به شانمی گویم چادر سار کنید و واجب نیست حتما چادر باشد. کار مندان، دانشجویان، پرستاران و کسانی که در خیابان کار دارند با روسری و لباس مناسبت باشند و این قتیله را از گوش خود بیرون کنند دیگر نه بنی صدر باز می گردد و نه رجوی.

آیت الله صانعی:

تا صانعی ها زنده اند ولایت فقیه در این مملکت ضربه نمی خورد

آیت الله صانعی، از مراجع تقلید ۱۲ خرداد ۷۷ پیرامون مسأله ولایت فقیه و جایگاه حوزه علمیه در کشور اظهار داشت: تا صانعی ها زنده اند ولایت فقیه در این مملکت ضربه نمی خورد. هنوز فرزندان انقلاب هستند. البته کینه های بدریسه و خیریه نقشه می کشند و شیطنت می کنند و دشمنی های سابق شان را علی رغم اینکه اسلام بر آنها منت گذاشته آشکار می کنند. حوزه علمیه برای هدایت جامعه باید آماده شود. امروز دنیای اسلام به غیر از حوزه علمیه جایی برای هدایت ندارد منتها باید به شیوه ای صحیح و منطقی و با توجه به کشش افراد و مراتب و موقعیت های مختلف افراد جامعه برای هدایت و تربیت جامعه اقدام کرد.

عبدالله نوری: نمی توان تحت نام آزادی به مقدسات خدشه وارد کرد

عبدالله نوری، وزیر کشور دولت اصلاحات ۱۲ خرداد ۷۷ و در یک نشست دانشجویی در دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی در جمع دانشجویان با اشاره به خطراتی که از سوء برداشت ها از آزادی می شود، اظهار داشت: ما باید بدانیم در یک کشور اسلامی زندگی می کنیم و اگر مسلمان رشدی در انگلیس مطلقاً در هجو مقدسات ما نبویسد به عنوان یک وظیفه دینی و اسلامی باید نسبت به او اقدام کنیم و اینچون نیست که در کشور ما تحت عنوان آزادی برخی حرکت هایی صورت گیرد که به مقدسات ما، به اصول اولیه اسلام و به ضروریات فقه و قرآن خدشه وارد کند و این حرکت در نهایت محدودکننده آزادی است.

دیدگاه های علی لاریجانی درباره مذاکرات هسته ای به ریاست حسن روحانی:

در مذاکرات مروارید غلطان دادیم و در ازای آن آبنبات چوبی گرفتیم

علی لاریجانی، کاندیدی نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در سال ۸۰ در سخنرانی ها و تبلیغات انتخاباتی اش، خود را منتقد منش و مذاکرات هسته ای صورت گرفته در حدافصل سال های ۸۲ تا ۸۰ به ریاست حسن روحانی با سه کشور اروپایی نشان داد. لاریجانی ۱۴ خرداد ۸۰ در سخنرانی انتخاباتی خود در یزد با اشاره به مذاکرات صورت گرفته هسته ای در دولت اصلاحات گفت: متسفانه برخی از داخل کشور، آدرس غلط به دشمن داده اند که ما منت و گلز داریم، چرا دنبال فناوری اتمی برویم؟ این عده آن قدر آدرس های غلط داده اند، که موثر بود و شیراک گفته با آمریکا صحبت کردیم تا ایران از فناوری اتمی دست بردارد و مایک فروند هواپیمایی ایرباس به ایران بدهیم. این گریه دارد. بداند که اگر روزی ملی شدن صنعت نفت برای ایران مهم بود، امروز فناوری اتمی باید مهم باشد. روزی انگلیس می گفت ایرانی ها صلاحیت ندارند نفت استخراج کنند و ما باید حضور داشته باشیم و امروز آمریکا و انگلیس تصمیم گرفتند که ایرانی ها صلاحیت داشتن فناوری اتمی را نداشته باشند. لاریجانی همچنین ۱۲ خرداد آن سال نیز در نقلی تلویزیونی خود با اشاره به چرایی ورود اروپایی ها به مذاکره با ایران اروپایی ها را آمریکایی ها و اروپاییان به این خاطر است که ایران در آستانه یک جهش تکنیکی است و معتقدند رسیدن ایران به تکنولوژی اتمی، در پیچه چندینی برای پیشرفت کشور ما باز می کند. ایران که موقعیت ژئوپلیتیک برجسته، نیروی متخصص فراگیر و یک عنصر الهام بخش دارد که در صورت عین شدن این سه عامل، قدرت تاثیر گذاری ایران در منطقه به شدت بالا می رود و در نتیجه توازنی کسمی دارند در منطقه ایجاد کند به هم خواهد خورد. از ابتدا به نظر می رسید اروپاییان بیشتر به دنبال محکم کردن بحث تعلیق اورانیوم و ضمناً به نوعی محروم کردن ایران از غنی سازی هستند. لاریجانی در ادامه به یکی از بندهای مذاکره سه کشور اروپایی با تمم مذاکره گذشته هسته ای اشاره کرد و گفت: اروپاییان گفتند در مقابل تعلیق کامل غنی سازی اورانیوم به ایران کمک می کنیم که به وارد شود. این در حالی است که این دو مسأله با هم هموزن نیستند. مثل این است که مروارید غلطان بدهیم و آب نبات بگیریم. اروپاییان در ابتدای ورود به صحنه می خواستند تضمین عینی بگیرند که ما بایع اتم سازیم و تضمین عینی خواست آنها این بود که ایران اسلما به فناوری اتمی دست پیدا نکند. این در حالی است که ایران عضو آژانس بین المللی انرژی اتمی است و را پذیرفته و طبق بند چهارم آن اجازه دارد این فناوری را در اختیار بگیرد.

صفحه حافظه روزنامه «فرهیختگان» شنبه هر هفته با خبرها و روایت هایی از روزنامه ها و رسانه های سال های گذشته در همان هفته «حافظه» تاریخی شما را به چالش می کشد. مروری بر وقایع ۹ خرداد تا ۱۴ خرداد را در شماره امروز از نظر می گذرانید.

دیروز این هفته

۹ خرداد:

۱۳۶۱/ سقوط رئیس جمهور آمریکا به ایران

ریچارد نیکسون، رئیس جمهور آمریکا و همسرش برای سفری چند روزه وارد تهران شدند.

۱۱ خرداد:

۱۳۶۱/ انتقاد حزب جمهوری اسلامی به پیش نهاد اعلامی آن

به دنبال پیشنهاد آیت الله خامنه ای و آیت الله هاشمی رفسنجانی از چهره های برجسته حزب جمهوری اسلامی به امام خمینی، مبنی بر توقف فعالیت های حزب و موافقت رهبر کبیر انقلاب، حزب جمهوری اسلامی، فعالیت های خود را متوقف کرد. در نامه رهبران حزب در دلایل انحال آن آمده بود: اساس می شود که وجود حزب، دیگر آن منابع و فواید آغاز کار را نداشته. شورای مرکزی حزب، با اکثریت قطع به این نتیجه رسید که مملکت کنونی انقلاب در آن است که حزب جمهوری اسلامی تعطیل و فعالیت های آن به کلی متوقف شود.

۱۲ خرداد:

۱۳۶۲/ انتحاب آیت الله هاشمی رفسنجانی به جانشینی فرماندهی کل قوا

پس از سقوط سلیمه و قوا در ابتدای سال ۶۷ و به پیشنهاد سپاه پاسداران و موافقت امام خمینی، آیت الله هاشمی رفسنجانی به عنوان جانشین فرماندهی کل قوا منصوب شد.

۱۳ خرداد:

۱۳۶۲/ سخنرانی تاریخی عمر عاشقواری امام خمینی (ره) در مدرسه فقیه تم

امام خمینی (ره) با حضور در مراسم عمر عاشقواری مدرسه فقیه، در یک سخنرانی تاریخی، ضمن انتقاد شدید از رژیم پهلوی و اربابان آمریکایی و اسرائیلی شاه ایران، پرده از جنایات طاقت برداشتن، حضور مردم در سخنرانی به اندازای بود که تمام صحن فقیه و دارالشفا، صحن حرم حضرت معصومه، میدان آستانه و اطراف، مملو از جمعیت بود. در پی سخنرانی افشاگرانه امام خمینی، ایشان در سر ۱۵ خرداد بازداشت و به تهران منتقل شدند.

۱۴ خرداد:

۱۳۶۲/ ارتحال حضرت امام خمینی (ره)، بینندگان نقد جمهوری اسلامی ایران

امام خمینی، بینندگان جمهوری اسلامی و رهبر کبیر انقلاب در ۸۷ سالگی وفات یافت.

۱۳۶۲/ انتحاب آیت الله خامنه ای به عنوان رهبر جدید انقلاب

در اجلاسیه فوق العاده مجلس خبرگان رهبری در عمر روز ۱۴ خرداد ۶۸، آیت الله خامنه ای برای اکثریت نمایندگان مجلس خبرگان به عنوان رهبر جدید انقلاب انتخاب شدند.

میخائیل گورباچف: ای کاش پیام خمینی را جدی تر می گرفتیم

میخائیل گورباچف، رهبر اتحاد جماهیر شوروی سابق ۱۱ خرداد ۷۸ و در گفت و گو با واحد مرکزی خبر در باره شخصیت امام خمینی و نامه معروف ایشان در باره پایان کمونیسم گفت: پیام آیت الله خمینی برای من پیام به تمام اعصار در طول تاریخ بود و زمانی که من این پیام را دریافت کردم این گونه انگاشتم که شخصی که این پیام را نوشته، فردی متفکر و دلسوز برای سرنوشت جهان است. من از این پیام که با دقت به آن گوش دادم و آن را مطالعه کردم استنباط کردم که او کسی است که برای جهان نگران است یا مایل است که من انقلاب اسلامی را بیشتر بشناسم و درک کنم. آیت الله خمینی توانست اثری بزرگ در تاریخ نویسن جهان بگذارد. منازمانی که این پیام را در جلسه کمیته مرکزی حزب کمونیست مطرح کردیم، برای اعضای حزب که نیمی از جهان را در اختیار داشت بسیار غیرمنتظره بود. معتقدم که آیت الله خمینی فراتر از زمان می اندیشید و در بعد مگان نمی گنجید. امروز که من شاهد این اوضاع فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی هستم، پیام آیت الله خمینی در ذهنم نقش می بندد که او گفته بود من بجزودی مارکسیسم را در موزه های تاریخ می بینم. از همان زمان تصمیم گرفتم که حرکتی را آغاز کنم. اگر ما پیش بینی آیت الله خمینی را جدی تر می گرفتیم، امروز قطعاً شاهد چنین وضعیتی نبودیم و اجازه نمی دادیم وضعیت کشور به چنین حالتی در آید اگر چه وضعیت کنونی روسیه معلول علت های داخل جامعه روسیه بود.

میرحسین موسوی:

قرار دادن اهداف ملی به جای اهداف اسلامی در نهایت به پیروزی سکولاریسم و جریانات ضد دینی منجر می شود

میرحسین موسوی ۱۲ خرداد ۷۶ و در آستانه سالگرد رحلت امام خمینی (ره) در گفت و گو با استاد خبری کنگره امام خمینی (ره) در خصوص نقش بنیانگذار انقلاب در احیای تفکر دینی در جهان گفت: اگر شعار ایران اسلام مهندس بازرگان را با هدفی که حضرت امام (ره) برای حل کشورها ترسیم کرده اند، مقایسه کنید خواهید دید که در این شعار تلاش می شود از اسلام و بیداری مسلمانان به عنوان ابزارهایی از حکومت استبدادی شاه استفاده شود و طبیعی است که وقتی این مهم صورت گرفت دین دیگر نقش خود را از دست می دهد و عدالت به عنوان اعتقادی در خدمت صرفاً ساختن آخرت برای کسانی که به بدان معتقد هستند در می آید و بنده می خواهی سرریا نتیجه گیری کنم که هر جا اسلام تنها به صورت یک وسیله برای دفاع یا مبارزه به کار گرفته شده با گذشت زمان، همین عنصر ایمان و اسلام به ضعف کشیده شده است یا حداقل کار برد خود را حتی در همان مبارزه یا تدافع از دست داده است.

به گروه های سیاسی متعددی که با نام اسلام مبارزه را آغاز کردند اما آن را تنها به صورت ابزاری در نظر گرفته اند، توجه کنید خواهید دید که ریشه بسیاری از انحرافات در همین تلقی ابزاری از دین پنهان است. هرگونه کاهشی در اهداف اسلامی به اهداف ملی یا مقلسی، در نهایت به نفع پیروزی سکولاریسم و جریانات ضد دینی ناشی از مدرنیته خواهد بود. برای حضرت امام (ره) جهان گرایی اسلامی یک اصل بود، البته نه آن که ایشان به ارزش های مثبت ملی بی اعتنا باشند بلکه کاملاً از مجموع گفتارها و رفتارهای سیاسی ایشان مشخص است که دفاع ملی برای کشوری چون ایران را تنها در چارچوب یک تهاجم همه جانبه جهان گرایانه اسلامی ممکن می دانستند و این نظریه البته در سیاست خارجی و داخلی ما بازتاب عمل گسترده ای داشت و به نظر من اثرات معجزه آسای گفتار و عمل حضرت امام (ره)، تا دورترین نقاط جهان اسلامی به دلیل همین تلقی از موضوع بوده است. کافی است به مفاهیم و شعارهایی چون حج ابراهیمی، آمریکا شیطان بزرگ است، جمهوری اسلامی، پیش به سوی یک مستعقلان جهان متحد شوید، پیش به سوی یک دولت بزرگ اسلامی با جمهوری های مستقل یا نامه ایشان به گورباچف و حکم از تداد سلمان رشدی توجه کنید آنگاه تفاوت ایشان را با دیگر احیایان مشاهده خواهید کرد.

بازتاب گسترده رسانه های جهان از رحلت امام امت

۱۴ خرداد ۶۸، رحلت جانگداز امام خمینی، رهبر کبیر انقلاب اسلامی و مراسم تشییع پیکر ایشان در رسانه ها، نشریات و مطبوعات جهانی، بازتاب گسترده ای داشته است. در ادامه واکنش تصدای از این رسانه ها به رحلت بنیانگذار جمهوری اسلامی و شخصیت وی را مرور می کنیم:

خبرگزاری رویترز: تمامی مسیر ۲۰ کیلومتری حداقل مصلای تهران و بهشت زهرا انباشته از مردم بود. دنیایی از امواج مردم سیاهپوش و پرچم های سه رنگ ایران و پوسته های بزرگ امام خمینی گام به گام به بهشت زهرا نزدیک می شد. دست کم دو میلیون نفر در بهشت زهرا اجتماع کرده و بر اثر گرمای زیاد تصدای از عزاداران بی هوش می شدند و بسیاری مقابله سا گرمای شدید، ماشوین های آبپاشن به نوعی مردم را به هوش می آوردند. انبوه عزاداران درحالی که به سر و سینه خود می زدند در اطراف جایگاه حلقه زده و بر اثر ازدحام بیش از حد جمعیت تصدای از زنان و کودکان از حال رفته و بی هوش شدند. مشت های گره کرده عزاداران تنها زمانی که بدن بی هوش افسراد را برای انتقال به محل امن دست به دست بر بالای سر خود حمل می کردند، پایسم می آمد.

رادئو لندن: رهبر دیدگاهی که غرب نسبت به آیت الله خمینی داشته باشد و هر تفاوتی که تاریخ در مورد او به عمل آورد آیت الله خمینی بی شک همچنان در قلوب بخش اعظمی از جامعه ایران جای دارد. جمعیت مشایعت کنندگان عظیم و غیر قابل شمارش است و چنان به نظر می رسد که پیکروی در میان دریایی از سیاهپوشان است. هیچ چیز تنظیم شده ای وجود ندارد و تنها چیزی که هست جمعیت عزاداران است که در غم مریدی عزادارانند که انقلابی را رهبری کرده جهان را لرزاند.

خبرگزاری آسوشیتدپرس: میلیون ها نفر از مردم عزاداران که با شور و احساس تمام بر سر و سینه خود می زدند مراسم تشییع آیت الله سیدروح الله خمینی را متوقف کردند و مراسم تدفین وی در قبرستانی واقع در جنوب تهران به تمویق افتاد.

السنفیر: امام خمینی از شخصیت های نادر است که در دل و جان میلیون ها انسان در سرتاسر این جهان پشاور رسوخ کرده است. در تاریخ معاصر هیچ شخصیت جهانی همچون امام خمینی مشاهده نمی شود که قیام او این گونه پایگاه مردمی پیدا کند.

روزنامه ملی گارتزه چاپ ترکیه: امام خمینی به جهانیان درس های زیادی آموخت. او برای ملت های جهان قیام را آموخت. درس عزت و شرف و ایستادگی در برابر کفار را آموخت. برای مومنان، مقاومت در مقابل ظلم و دشمنان تا به دندان مسلح اسلام را آموخت و بالاخره خمینی آموزگار بزرگ شهادت بود و برای مسلمانان درس شهادت را نیک بیاموخت.

خبر: روزنامه چاپ راولپندی از شهرهای پاکستان: جهان اسلام با رحلت امام از رهبری عظیم و کبیر محروم شد. روزنامه اردو زبان مرکز چاپ اسلام آباد پاکستان در قطعه شعری به مناسبت رحلت حضرت امام خمینی سالک فوت رهبر مستعقلان را به حروف ابجد استخراج کرده است.

ال پائیس پرتغالی: روزنامه چاپ اسپانیا: امام خمینی شخصیتی همیشه پیروز بود. باید راز پیروزی او را کشف کرد. راز پیروزی امام خمینی در شخصیت و خیره او بود. همان خمیره ای که تمام شخصیت های بزرگ مذهبی باید داشته باشند. امام خمینی فوت کرد اما راه آن خدائشای قم ادامه خواهد داشت. امروز تاثیرات پیام امام خمینی در الجزایر، تونس، مصر، فلسطین، افغانستان و دیگر کشورهای مسلمان حتی آنها که دارای اکثریت سنی مذهب هستند به چشم می خورد.

تاگراف: آیت الله خمینی با انکا به ارزش های اسلامی و در نفوذ سیاسی غرب، به خصوص نفوذ آمریکا بود که به این مقام رسید. کمتر دیده شده که تغییر مسیر تاریخ به عهده یک مرد، آن هم دست تنها گذاشته شود و این ماوریتی بود که به عهده آیت الله خمینی گذاشته شد. **روزنامه گاردین:** نقش آیت الله خمینی در انقلاب عظیمی که در ایران رخ داد بی اندازه مرکزی و مهم بود که از پیروزی این انقلاب، جمهوری اسلامی خود را متکی به شخصیت او یافت و تردید نیست که آیت الله سنگ بنای اصلی این انقلاب بوده است.

تایمز لندن: آیت الله خمینی که به زبان مردم عادی سخن می گفت به طرفداران فقر و محروم خود اعتماد بنفس، اطمینان و احترام به خود بخشید. احساسی که آنها را قادر کرده است هر کسی سراهشان پایستد با مشت خود از بین ببرند، وی به مردم مستضعف نشان داد که می توان حتی در برابر قدرت هایی مثل آمریکا ایستاد و نهراسید.

هرالد تریبون: امام خمینی یک انقلابی خستگی ناپذیری بود که تا آخرین لحظه حیات به آرزوی خود برای پی ریزی یک جامعه اسلامی و حکومت اسلامی در ایران وفادار ماند.

نیویورک تایمز: امام خمینی رهبر اسلامی ایران نیرویی عمده در صحنه سیاسی جهان بود.